

Veřejné zakázky hodnocení kvality

MGR. LUBOR ŠÍDA

Právní úprava

- ▶ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v účinném znění (pozbyl účinnosti dne 30.9.2016) - je preferována soutěž o cenu plnění veřejné zakázky.
- ▶ K tomu srov. např. Krajský soud v Brně 62 Af 36/2010 – preference nabídkové ceny resp. objektivních hodnotících kritérií před subjektivními.
- ▶ Uvedené závěry posilují audity a podmínky operačních programů (nepřejí soutěžím o kvalitu plnění veřejné zakázky – bohužel dodnes).

Právní úprava

- ▶ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.
- ▶ Je kladen důraz na hodnocení jiných než cenových hodnotících kritérií.
- ▶ Zákonodárce (i směrnice Rady, ze které vyšel – 2014/24/EU) uvádí příklady kritérií hodnocení kvality v ust. § 116.
- ▶ Příkladným výčtem je výslovně uvedeno, která kritéria je dovoleno soutěžit.

Ustanovení § 116

- ▶ (2) Kritéria kvality mohou být zejména
  - ▶ a) technická úroveň,
  - ▶ b) estetické nebo funkční vlastnosti,
  - ▶ c) uživatelská přístupnost,
  - ▶ d) sociální, environmentální nebo inovační aspekty,
  - ▶ e) organizace, kvalifikace nebo zkušenost osob, které se mají přímo podílet na plnění veřejné zakázky v případě, že na úroveň plnění má významný dopad kvalita těchto osob,
  - ▶ f) úroveň servisních služeb včetně technické pomoci, nebo
  - ▶ g) podmínky a lhůta dodání nebo dokončení plnění.

Právní výklad, judikatura

- ▶ Je nezadatelným právem zadavatele vyžadovat kvalitní plnění, pokud budou dodrženy zásady 3E, a pokud se zadavatel nedopustí svévolné diskriminace relevantních uchazečů o veřejnou zakázku.
- ▶ Zadavatel má právo chtít plnění, které je nejlepší/nejlépe mu vyhovuje, pokud poptávané plnění efektivně, hospodárně a účelně přispívá k naplňování jeho mise a vize.
- ▶ Je právem zadavatele zpracovat náročné požadavky na plnění veřejné zakázky přímo již do zadávací dokumentace.

Dotační orgány - REACT

- ▶ zejména u složitějších přístrojových celků dochází k intenzivnímu nárůstu hodnocení na kvalitu při kombinaci: nehodnocená základní technická specifikace jako podmínka účasti (splní více nebo všichni účastníci na trhu), hodnocená cena (typicky 70%, 75% nebo 80%) a kritéria kvality (30%, 25% nebo 20%);
- ▶ dotační orgány intenzivně sledují a skutečně posuzují, žádají o vysvětlení atd.;
- ▶ silná role technických hodnotitelů, nicméně i sami posuzovatelé se ptají a nechávají si předložit průzkum trhu, dokládající možnou účast více dodavatelů splňujících hodnocená kritéria kvality;

Dotáční orgány - REACT

- ▶ nyní nestíhají posuzovat před vyhlášením, ale dokud stíhaly, nechávaly si předložit krátké odůvodnění medicínské účelnosti, tedy v čem jsou tato kritéria odborně potřebná pro to, aby se jim dostalo v rámci hodnocení takové důležitosti – včetně vah;
- ▶ Rovněž se zaměřují na souvislost mezi charakterem zadavatele (jeho velikostí, obory, počtem pacientů, dostupností péče v dané oblasti apod.) a potřebou takto kvalitních přístrojů („*tohle nemají ani ve fakultkách, tak na co to potřebujete vy...*“) – klidně odkážou na web zadavatele, jako zdroj informací;
- ▶ Ve výsledku: musí být fakt dobrý průzkum trhu, dokládající, že **nedochází k diskriminaci**.

ÚOHS – rozhodovací praxe

- ▶ Je rozsáhlá a hlavně začíná být méně nepředvídatelná, jsou rozhodnutí, ze kterých lze vyčíst znaky postupu, např. č.j. ÚOHS-S0219/2017 ze dne 28.7.2017:
- ▶ Jednalo se o dodávku a instalaci RTG s C-ramenem, ve kterém dodavatel podal návrh proti zadávacím podmínkám, a to technickým (např. hloubka C-ramene, tepelná kapacita anody apod.) s tím, že jsou diskriminační;
- ▶ 1. důležitý okamžik: zadavatel se opakovaně k tvrzením odborně vyjádřil a odůvodnil svůj postup a nastavení požadavků;
- ▶ 2. důležitý okamžik – ÚOHS se neobrací na znalce, ale na několik dalších nemocnic s konkrétními dotazy, co považují za standardní řešení

Samotné rozhodnutí

67. ...Úřad upozorňuje, že samotná podstata zakazu tzv. skryté diskriminace znemožňuje jakoukoliv mechanickou aplikaci. Není totiž dost dobře možné požadovat po zadavatelích, **aby jimi stanovené požadavky na předmět plnění mohli splnit všichni dodavatelé** předmětných služeb. Takový požadavek by ostatně nebyl ani reálně možný a byl by v rozporu se smyslem a účelem zákona, kterým je zajistit právě to, aby nabídku sice mohlo podat široké spektrum dodavatelů, nicméně pouze těch, kteří jsou schopni předmět plnění řádně, v požadovaných specifikacích, resp. v požadované specifikaci či parametrech dodat. Odvrácenou stranou stanovení určitých striktních podmínek na předmět plnění veřejné zakázky je tedy selekce těch dodavatelů, kteří ke splnění veřejné zakázky způsobilí nejsou, přičemž o takovéto (legitimními ekonomickými zájmy podložené) selekci pak nelze hovořit jako o skryté diskriminaci. V souvislosti s užitím pojmu „zjevná nepřiměřenost“ Úřad podotýká, že zásada přiměřenosti (proporcionality) byla do zákona nově přežata z díkce evropských zadávacích směrnic, přičemž zakotvení zásady vychází ze skutečnosti, že zákon ponechává zadavatelům značnou míru diskrece ohledně volby konkrétního postupu v zadávacím řízení. **Postup v souladu se zásadou přiměřenosti primárně (nikoli však výlučně) spočívá v tom, že na jedné straně zadavateli poskytuje dostatečné záruky výběru dodavatele, který skutečně bude schopen veřejnou zakázku kvalitně a v požadovaných termínech realizovat, na druhou stranu se bude jednat o postup, který nad rámec garance výše uvedeného cíle nebude dále nedůvodně omezovat hospodářskou soutěž.** Jedná se o zásadu, kterou by se zadavatel měl řídit ve všech fázích zadávacího řízení, např. i při vymezení předmětu plnění a požadavků na něj kladených.

3. Důležitý okamžik - zadavatel je oprávněn nastavit zakázku dle svých odůvodněných potřeb

Samotné rozhodnutí

- ▶ 69. *Obecně je třeba ve vztahu k procesu zadávání veřejných zakázek konstatovat, že v zadávacím řízení lze ve své podstatě každou zadávací podmínku či požadavek zadavatele považovat za do určité míry limitující a omezující, nicméně takto je konstruován celý zákon o zadávání veřejných zakázek a určitá míry omezení volnosti, jak pro zadavatele, tak dodavatele je zákonem předvídaná a povolena. Zadavatel v případě, že klade na dodavatele (uchazeče) určitá omezení – požadavky na dodávané plnění, je vázán jednotlivými zákonnými ustanoveními, stejně tak pak je povinen reflektovat ve vztahu ke všem jeho úkonům, tedy i nastavení zadávacích podmínek ustanovení § 6 zákona, v němž jsou vyjádřeny základní zásady zadávacího řízení. Zadavatel je tedy povinen dodržovat při formulaci technických podmínek zásadu nediskriminace a přiměřenosti a současně platí, že nesmí bezdůvodně zvýhodnit či znevýhodnit některé dodavatele. Uvedené však neznámá, že je zadavatelům upírána možnost stanovit technické podmínky podle svých potřeb. Technická specifikace pak ovšem musí vycházet z objektivně zdůvodnitelných požadavků zadavatele. Výše uvedené závěry již ostatně byly již Úřadem opakovaně vyřčeny, kdy lze např. odkázat na rozhodnutí Úřadu ve věci sp. zn. ÚOHS-S230/2009.*

Samotné rozhodnutí

- ▶ 75. V šetřeném případě zadavatel stanovil minimální požadavek na hloubku C ramene v rozsahu min. 65 cm. Uvedený požadavek zadavatel odůvodňuje tím, že dodávaný přístroj bude využíván na centrálních operačních sálech, kde bude k dispozici pro plné využití mj. jak v oblasti chirurgie a ortopedie, tak i urologie. Vzhledem k zadavatelem zamýšlenému účelu a rozsahu a typu využití se dle názoru Úřadu **bude jednat o přístroj hojně využívaný, tedy značně vytížený a zadavatel tedy hodlá pořídit kvalitní, stejně tak uživatelsky přívětivý přístroj, který mu pomůže umožnit bezproblémový, a do určité míry komfortní výkon práce.** Úřad za účelem zjištění skutkového stavu věci, mimo jiného jak vyplývá z výše uvedeného, provedl šetření **prostřednictvím průzkumu u praktických uživatelů** mobilního RTG přístroje s C ramenem, jehož výsledky podporují názor Úřadu, že požadavek na hloubku C ramene **min. 65 cm nelze považovat za rozporný se zákonem.**

Samotné rozhodnutí

- ▶ 76. Svůj závěr Úřad odůvodňuje následovně. Úřad se při posuzování předmětné otázky nejprve zaměřil na skutečnost, zda **existuje více výrobců**, kteří nabízí přístroj s hloubkou C ramene min. 65 cm. Jak vyplývá z podkladů pro rozhodnutí předmětného správního spisu, požadavek zadavatele splňují např. RTG přístroj GE OEC Brivo Plus 865, výrobek ZIEHM Vision R nebo výrobek Arcadis Varic výrobce Siemens. Skutečnost, že existuje vícero výrobců zadavatelem požadovaného přístroje, jejichž hloubka C ramene splňuje požadavek min. 65 cm, nečiní spornou ani navrhovatel. **Stejně tak navrhovatel nerozporuje předestřenu argumentaci zadavatelem, že dokonce i sám navrhovatel ve svém portfoliu výrobků disponuje RTG přístrojem s hloubkou C ramene splňujícím požadavek min. 65 cm.** Ve vztahu k tomuto výrobku však navrhovatel uvádí, že je cenově výrazně vyšší, než-li je předpokládaná hodnota stanovená zadavatelem v rámci dané veřejné zakázky a stejně tak daný výrobek z vyšší produktové řady navrhovatele, který by uvedený předpoklad splňoval, dle jeho názoru neodpovídá zadavatelem požadovanému medicínskému účelu, neboť je pro potřeby zadavatele „moc výkonný“. **Z uvedeného je zřejmé, že zadavatelem stanovený požadavek na hloubku ramene není nastaven způsobem, že by byla vyloučena soutěž více dodavatelů nebo že by se jednalo o specifickou vlastnost výrobku jediného výrobce.**

Samotné rozhodnutí

- ▶ 80. Výše uvedené je tedy možno shrnout následovně. Zadavatel v daném případě ve vztahu k požadavku na hloubku C ramene stanovil minimální technický parametr v souladu se zákonem. Uvedený požadavek je tak nastaven i způsobem, který je v souladu se zásadou přiměřenosti a zákazu diskriminace. Uvedený požadavek je nutno vnímat jakožto přiměřený, neboť se **nejedná o excesivní požadavek zadavatele**; naopak jde o požadavek, který má vztah k předmětu veřejné zakázky a má pozitivní dopad na následné plnění, resp. jeho využitelnost. Stejně tak je nutno tento požadavek označit za **nediskriminační ve svém důsledku, neboť na trhu existují dodavatelé, kteří splňují uvedený parametr, ostatně včetně navrhovatele**, který je také takovým dodavatelem, který takový výrobek v portfoliu má, avšak chce v rámci nabídky nabídnout jiný výrobek, tuto hodnotu nesplňující. Skutečnost, že navrhovatel nenabízí přístroj nižší produktové řady, který uvedený požadavek zadavatele nesplňuje, nelze přičítat k tíži zadavatele a považovat pro tuto skutečnost uvedenou zadávací podmínku jakožto diskriminační. V tomto případě se totiž jedná pouze o přirozenou selekci dodavatelů, kteří k plnění veřejné zakázky s jimi nabízeným plněním nejsou způsobilí (neboť ve svém portfoliu nedisponují nabídkou, kterou by mohli uspokojit poptávku), přičemž v takovém případě se o (skrytou) diskriminaci nejedná. Úřad ještě nad rámec uvedeného ve vztahu k základním zásadám – nediskriminace a přiměřenosti – **konstatuje, že v daném případě nelze hovořit ani o porušení těchto zásad, neboť právě „vybalancování“ míry omezení hospodářské soutěže na jedné straně a zajištění kvalitního plnění dle potřeb zadavatele bylo v daném případě provedeno zcela v souladu s předmětnými zákonnými zásadami.**

Závěr

- ▶ prosazení hodnocení na kvality trvá určitě déle, než se původně očekávalo;
- ▶ s ohledem na celkovou ekonomickou situaci ale lze očekávat, že se začnou prosazovat i jiné způsoby hodnocení na kvalitu, než jen výše uvedená kombinace ceny a technických požadavků – např. kritéria, které budou zohledňovat *therapy approach*;
- ▶ Zadavatelé budou postupně tlačeni do zvolení řešení, které bude např. zkracovat délku hospitalizace, ale i snižovat bolestivost, nebo např. četnost výměny baterií apod.
- ▶ Zdravotnictví bude zadávat da kvalitu.

Děkuji za Vaši pozornost

Mgr. Lubor Šída: sida@aksu.cz